

In memoriam

Quan s'estava acabant de tancar el número de DOVELLA que teniu a les vostres mans ens va arribar la notícia de la mort de Xavier Sitjes i Molins, investigador degà del nostre Centre d'Estudis del Bages i una de les persones que va fundar l'entitat a finals dels anys setanta. A més del seu compromís cívic i polític en els anys durs del franquisme, cal destacar la seva ingent feina d'investigador per donar a conèixer –a través de molts articles i llibres– la història i el patrimoni de Manresa i de la comarca. Una mostra d'aquesta intensa activitat de recerca és l'article que publicuem. Serveixi aquesta editorial de Dovella d'homenatge i reconeixement a una persona molt estimada per tots els nostres associats. Moltes gràcies, Sitjes, pel teu mestratge, bon fer i humanitat!

Reivindiquem el CAL i el CA LA per anomenar les cases i EL i LA per anomenar les persones

Anys enrere, a Manresa, al Bages i a moltes altres comarques de Catalunya tothom feia servir la paraula “cal”, una contracció formada pel mot ca (casa) i l'article el, per referir-se al nom de les cases. Però d'un temps ençà, tant en els mitjans de comunicació com en el parlar d'algunes persones, es fa servir el “can” davant del nom de les cases. Aquesta substitució d'un mot per l'altre segurament té l'origen en l'errònia creença que el “can” és més correcte o més genuí que no pas el “cal”. No obstant, ambdues formes són perfectament correctes i els lingüistes deixen clar que tradicionalment el seu ús només ha depès de l'àrea geogràfica del parlant. Per això, des del Bages és important que reivindiquem la nostra manera pròpia i genuïna de referir-nos a les cases, que no és altra que la del “cal” i el “ca la”. Exemples genuïnament manresans de referir-se a les cases són Cal Jorba, Cal Miralda, Cal Morros, Cal Manel, Cal Cuques, Ca l'Esteve, Ca l'Isidre; o Ca la Maria, Ca la Buessa, Ca la Isabel, Ca l'Agneta, Ca l'Helena, etc. De la mateixa manera, per anomenar les persones, en el nostre àmbit geogràfic sempre hem fet servir els articles “el” i “la” i no pas els “en” i “na”. De nou i a tall d'exemple, sempre hem sentit dir el Pere, el Josep, l'Ignasi, l'Amadeu; o la Ramoneta, la Quica, l'Anna, l'Imma, etc. Així doncs, preocupats per l'abandonament i substitució del “cal”, “ca la”, “el” i “la”, fem un prec a les institucions i a les entitats de Manresa i del Bages per tal que en prenguin consciència i facin ús de la nostra forma genuïna de parlar i escriure aquestes contraccions i articles per referir-se a cases i persones. Es tracta d'una variant del català ben correcta que, essent ben nostra, considerem que cal reivindicar-la i preservar-la com una petita forma d'identitat.

